

פרשת שְׁמִי נִי

צִדְקַת תְּשׁוּבָה לַתּוֹרָה – שְׁמִינִי – הַחֹדֶשׁ

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי – מְדוּעַ לֹא בַשְּׁבִיעִי?

פרשתנו פותחת בסיפור של מה שהתרחש ביום הַשְּׁמִינִי להקמת המשכן, לאחר שבוע "המילואים" של אהרון ובניו. אהרון ובניו צִוּוּ בסוף הפרשה הקודמת לגבי ימים אלה, "וּמִפְתַּח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תִצְאוּ שְׁבַעַת יָמִים עַד יוֹם מְלֵאת יָמֵי מִלְאֵיכֶם כִּי שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדְכֶם". **בשבעה ימים אלה**, שימש משה רבינו למעשה כ"כהן גדול" במשכן שהוקם, חנך את המזבח, הדריך את אהרון ובניו והורה להם את מלאכת הקודש. "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל", והנחה את אהרון לשמש ככהן גדול. רק באותו היום - אחד בניסן - לאחר שעשה אהרון, את כל שנצטווה לעשות, יורדת השכינה "וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם". וזכה השנה לקרוא פרשה זו "בזמנה", עם פרשת החודש.

בכל **שְׁבַעַת ימי המילואים**, בהם שימש משה רבינו ככהן גדול במשכן, לא שרתה בו שכינה, וכפי שמביא רש"י, "והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה: משה רבינו, כל הטורח שטרחנו, שתשרה שכינה בינינו, ונדע שנתכפר לנו חטא העגל...". מדוע ירדה השכינה רק ביום הַשְּׁמִינִי, ולא קודם לכן? ומדוע קרויה הפרשה 'שְׁמִינִי' סתם, ולא "בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי", או בשם משמעותי אחר? ופירוש ה"כלי-יקר" אף מרחיב את השאלה, מדוע קרוי אותו היום 'שְׁמִינִי', כינוי ממנו משתמע כאילו יום זה הינו המשך ל**שְׁבַעַת ימי המילואים**? והרי ימי המילואים, בהם נחנך המזבח, כבר הסתיימו, וביום זה החלה חנוכתם של אהרון ובניו ככהנים?

ומסביר ה"כלי יקר" שהיום קרוי "הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי", כדי לציין את מעלת היום, כפי שמכריז משה בראשיתו של יום, "כִּי הַיּוֹם ה' נִרְאָה אֲלֵיכֶם". כלומר שהסיבה לירידת השכינה אינה אלא, בשל היותו של היום, **שְׁמִינִי**. ולכן, יש בו קדושה נעלית מזו של **שְׁבַעַת הימים** שקדמו לו, כי "כל מספר **שבעה** חול, ומספר **שמיני** קודש". לכאורה, המשפט האחרון תמוה ביותר. האם ניתן לומר על **השבת**, היום הַשְּׁבִיעִי, שהיא חול?! והרי הקדושה הראשונה המוזכרת בתורה, מתייחסת ל**שבת**, כפי שאנו מצטטים בקידוש ליל **שבת**: "וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְשֵׁהוּ אֹתוֹ"!!

כדי להשיב, עלינו לעלות לשורשם של המספרים **שֶׁבַע** ו**שְׁמוֹנֶה**, ולבחון גם את היחס והזיקה שביניהם. אנו נתקלים לראשונה בשורש זה במעשה הבריאה, וליתר דיוק, בגמר הבריאה "וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה". לפי פנימיות, בריאת העולם היא בעצם תהליך בו מסתיר הקב"ה ומעלים כביכול, את עצמו. העולם מוגבל וסופי, לעומת הבורא האינסופי והכל-יכול, ומונה ע"י חוקי ה"טבע" (= אלקים בגימטריא). שורשו של המספר שבע מייצג 'שֶׁבַע', כאשר ה**שֶׁבַע** אינו ערך מוחלט, אלא נקבע בהתייחס לתחושתו של האוכל, שה**שֶׁבַע** את רעבונו. המספר **שבע**, מייצג את הקדושה שב**טֶבַע** ואת המחזוריות שבו. **שֶׁבַע/טֶבַע**, נשמע וגם נראה דומה, וניתן לראות שה**שֶׁבַע טבוע** בהנהגה ה**טבעית** של האדם. המחזור הבסיסי של ימי עבודה/מנוחה, הינו ה**שבוע**. "מי שטרח בערב **שבת** (בששת ימי החול), יאכל ב**שבת**", אז מתגלה החיוב שבעשייה, הפירות. אך כל זאת עדיין במסגרת ה**טֶבַע**.

המספר **שְׁמוֹנֶה**, נעלה לאין ערוך מהמספר **שֶׁבַע**, עד כדי כך שקדושתו של ה**שֶׁבַע**, יחסית ל**שְׁמוֹנֶה**, נראית כחול. המצוה הראשונה שאברהם אבינו מקבל ומקיים, בהיותו בן 99 שנה, הינה מצוות המילה. "וַיִּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוֹל לְכֶם כָּל זָכָר". וידוע שמצוות המילה, **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי**, "דוחה" את ה**שבת** (יום הַשְּׁבִיעִי), והברית נערכת במועדה (גם ב**שבת**). כי ה**שבת**, למרות קדושתה, נכללת ב**שבעת ימי הבריאה**, והמספר **שְׁמוֹנֶה** נעלה יותר מכללות הבריאה, הוא מיוחס אל הקב"ה, ויחסית אליו, גם השבת הינה בגדר "חול", חלילה.

נס פך השמן של חג החנוכה, נחוג **שְׁמוֹנֶה ימים**, ובשיאו עם **שְׁמוֹנֶה נרות**, כי מדובר פה בהנהגה ניסית שמעל לגדרי הטבע. אם **שֶׁבַע** מייצג **שֶׁבַע**, אזי שרשו של המספר **שְׁמוֹנֶה** הינו ש.מ.ג, שורש הבא לידי ביטוי ב**שְׁמֹן** (בנס החנוכה), ואולי גם בה**שְׁמֹנֶה**, על דרך החיוב, במובנה בלשון הקודש, ולא במובן השלילי המיוחס לה כיום. ה**שְׁמֹנֶה** המייצגת הזנה, מעל לרצונו המוגבל של האדם, גידול בריא והשלמת החסר. המשכן וכליו, וגם אהרון ובניו, ה**תקדשו** לאחר שנמשחו ב**שְׁמֹן** המשחה. ה**שומן**, דרך אגב, מלבד היותו מזון מרוכז, משמש גם כרפידה לגוף, המגינה על העור, וגם על השרירים והעצמות, מפני נזקים חמורים שעלולים לקרות בהעדור.

ואם ה**שְׁמוֹנֶה** מייצג מעלה גבוהה לאין ערוך מזו של ה**שֶׁבַע**, הרי אין ליום הַשְּׁמִינִי כל שייכות לשבעת הימים הקודמים לו, ומדוע ייקרא הַשְּׁמִינִי? ומסביר הרבי מליובאוויטש, שנדרשת מצדנו עבודה של **שֶׁבַע**, שאף שהינה אפסית יחסית, היא תנאי הכרחי ומוקדם, לשפע האלוקי שיורד ב**שְׁמִינִי**. **שֶׁבַע** הוא הבסיס עליו עומד ה**שְׁמוֹנֶה**. וכאן רואים אנו את הזיקה של המספר **שְׁמוֹנֶה לְשְׁמֹן**, שהרי ה**שְׁמֹן** צף על פני המים, וכדי "להציף" אותו, דרושים מים. בדומה, צף ה**שְׁמוֹנֶה** ומתגלה על גבי ה**שֶׁבַע**. המים, המייצגים במשל את ה**שֶׁבַע**, חשובים מאוד לאדם ומאפשרים לו לרוות את צימאנו. עם זאת אינם מזינים כלל, לעומת ה**שְׁמֹן** שהינו מזון מרוכז. עם זאת, הרוויית הצימאון קודם להשקטת הרעב, בהיותה חיונית יותר.

על אותו "יום הַשְּׁמִינִי" אומרים חז"ל "אותו היום היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כיום שנבראו בו שמים וארץ". ויש מקום לשאול כיצד ניתן להשוות בכלל, בין אותו היום בו נחנך המשכן, לבין הימים בהם נברא העולם, יש מאין? כידוע, מסבירים חז"ל את בריאת העולם ברצונו של הקב"ה "לעשות לו דירה בתחתונים", כמו להקים לו סביבת מגורים גשמית, שבה ישכין את אלוקותו. וכמו שאומר מדרש שיר-השירים, שקודם לחטאו של אדם הראשון, עיקר שכינה בתחתונים (בארץ) היתה. "חטא אדם הראשון ונסתלקה (עלתה) השכינה לרקיע הראשון", כלומר שבמקביל לגירושו של אדם הראשון מגן העדן, כמו סילק הקב"ה גם את עצמו מ"מקום החטא". וכך ממשיך המדרש ומפרט שבעה דורות שחטאו "בגדול", שבגין כל אחד מהם התרחקה השכינה ונסתלקה לרקיע גבוה יותר, עד שבדורו של אברהם אבינו עמדה ברקיע השביעי. ואז, בזכות אברהם אבינו וצאצאיו, החל מהפך, ובמשך שבעה דורות רצופים, עמדו שבעה צדיקים, צדיק בכל דור, שכל אחד מהם קירב את השכינה והורידה "מדרגה אחת כלפי מטה". האחרון שבהם, הלוא הוא משה רבינו, זכה להוריד את השכינה מהרקיע הראשון לארץ, והביא לידי גילוי מחדש של השכינה. ואימתי היה אותו גילוי שכינה? ביום הַשְּׁמִינִי, עליו כמו אומר הקב"ה "בְּאַתִּי לְגַנִּי", שבת למשכני.

כעת קל להבין שהיום הַשְּׁמִינִי אינו רק שמיני למילואים, אלא הוא בעצם מעין המשך לשבעת ימי הבריאה, שבסופם, ביום השמיני לבריאה, היתה אמורה השכינה לשכון למטה. אלא שגרם החטא, ובגינו, "לא נתממש" לו "היום הַשְּׁמִינִי לבריאה" לאחר היום השביעי, אלא ביום חנוכת המשכן. לכך כמו רומז גם שמה של הפרשה 'שְׁמִינִי', מבלי להתייחס ליום דווקא. בכך כמו בא הכתוב לרמוז לא רק למועד, אלא גם למקום. המשכן, בו מתגלה השכינה, העשוי מחומרים גשמיים והעומד על גבי הקרקע, מייצג את השליבה הַשְּׁמִינִית מלמעלה, ב"סולם" אליו שבה ויורדת השכינה מהרקיע הַשְּׁבִיעִי (השליבה הראשונה) עד לארץ (השליבה הַשְּׁמִינִית).

מדוע לא ניתנה התורה בשְׁמִינִי? (בהעמקה)

כידוע, רמז הקב"ה למשה רבינו במעמד הסנה, כי ביום החמישים לצאתם ממצרים, יקבלו את התורה על הר סיני, לאחר עבודה רוחנית, לתיקון מ"ט שערי-טומאה, בהם היו שקועים במצרים. מעמד הר סיני היה כל כך גבוה, כי נעשתה בו "התכללות" של שמים וארץ, "וַיֵּרָד ה' עַל הַר סִינַי אֶל רֹאשׁ הָהָר". ומדוע לכאורה, לא אירע הדבר בַּשְּׁמִינִי?

אם נעמיק להתבונן נגלה שיש זיקה הדוקה בין המספר חמישים, ובין המספר שמונה. התורה מצווה אותנו על ספירת העומר, החל ממוצאי היום הראשון של חג הפסח. מדובר בתהליך של תיקון וזיכוך רוחניים לקראת מתן תורה. באשר למשך הספירה מביא הכתוב שני פסוקים רציפים, המתייחסים למשך הנדרש: "וּסְפַרְתֶּם לְכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאְכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפֶה שְׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמַיַּמַת תִּהְיֶינָה: עַד מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'".

האם סופרים אנו ארבעים ותשעה יום, שהם שְׁבַע שַׁבָּתוֹת לפי הפסוק הראשון, או חֲמִשִּׁים יום, לפי הפסוק השני? למעשה, אנו סופרים ארבעים ותשעה יום, וביום החֲמִשִּׁים חוגגים את חג השבועות? ומכיוון שספירה זו, היא בגדר עבודה רוחנית, שמתן תורה הוא תוצאה שלה, לכן נחשב הדבר כאילו ספרנו חמישים יום. ולכאורה אין בכך משום תשובה לשאלתנו, שהרי רואים אנו כאן קשר בין המספרים שְׁבַע וחֲמִשִּׁים, בלא קשר לשמונה? אך הקשר הוא פשוט למעשה, כי היום החֲמִשִּׁים הינו למעשה היום הראשון שבשְׁבֻעַ הַשְּׁמִינִי. כאשר השבע מתייחס לימים, הרי השמיני הינו היום השמיני, וכאשר השבע מתייחס לשבתות (שבועות), אזי השמיני מתייחס לשבוע השמיני. אולי ניתן למצוא גם רמז, לקשר הפנימי שבין שמונה לחמישים, בכך שמקובלים נקראים גם 'יודעי ח"ן' (חוכמת נסתר, ח=8 נ=50).

כפי שהזכרנו כבר, הַשְּׁבַע מייצג את המחזוריות שבטבע. ולכן כל יחידה מתחלקת ברוחני, לַשְּׁבַע מידות. אם מדובר ביחידה של שְׁבֻעַ למשל, אזי החלוקה נראית פשוטה, וכתוצאה ממנה מתקבלים שבעת ימי השבוע. חלוקה זו באה לידי ביטוי גלוי, גם בחלוקת הפרשה לשבעה עולים, בשמיטה וביובל. מספירת העומר ניתן לראות, שע"י חלוקה חוזרת בשבע, "שְׁבַע שַׁבָּתוֹת", מתקבלים בדרך הטבע ארבעים ותשעה (מ"ט) שערים (של טהרה, של קדושה, של בינה וכיו"ב). השער החֲמִשִּׁים, הקרוי גם "שער הנון" (נ'=50), הינו כבר למעלה מגדרי הטבע. ועתה יכולים אנו לראות, שהמספר חֲמִשִּׁים רמוז למעשה בַּשְּׁמוֹנֶה. שורשו של המספר שְׁמוֹנֶה, הוא ש.מ.ן. אם נחלק את השורש לשתיים, ש-מ-ן, נקבל שָׁם נוּן, הרומז לשער החֲמִשִּׁים, המסתתר שם למעלה, בַּשְּׁמוֹנֶה.

דבר חסידות

"כל הגדול מחברו, יצרו גדול הימנו" – חסידים פירשו:

כל הגדול – מי שהוא גדול,

מחברו – הסיבה לכך היא היותו בצוותא עם חברו.

יצרו גדול – אם יצרו גדול,

הימנו – זה נובע ממנו, מכך שהוא נפרד מהזולת ופרוש מן הציבור.

(אוצר פתגמי חב"ד, מפי השמועה)

שבת שלום ומבורך

ח / ח / ח

אם ברצונך לקבל את הגיליון ישירות, במייל או במסרון, אנא פנה אל ghananv@gmail.com או לטלפון 052-569-9691.